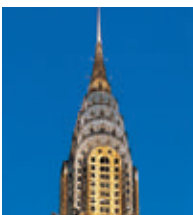

TURINYS

PRATARMĖ	6	22. ERMITAŽAS - SANKT PETERBURGAS, RUSIJA	80
		23. KREMLIUS - MASKVA, RUSIJA	84
EUROPA		AFRIKA	
1. VESTMINSTERIO ABATIJA - LONDONAS, JUNG TINĖ KARALYSTĖ	8	24. KARALIŲ RŪMAI SU MEČETE - FESAS, MAROKAS	90
2. SEN MIŠELIO KALNAS - PRANCŪZIJA	12	25. SACHAROS DYKUMA - LIBIJA	94
3. ŠVENTOSIOS ŠEIMOS BAZILIKA - BARSELONA, ISPANIJA	14	26. LEPTIS MAGNA - LIBIJA	98
4. DIEVO MOTINOS KATEDRA - PARYŽIUS, PRANCŪZIJA	18	27. ABU SIMBELIS - EGIPTAS	102
5. EIFELIO BOKŠTAS - PARYŽIUS, PRANCŪZIJA	24	28. AL GIZOS PIRAMIDĖS - KAIRAS, EGIPTAS	108
6. VERSALIS - PRANCŪZIJA	26	29. KARNAKO ŠVENTYKLA - LUKSORAS, EGIPTAS	112
7. ŠAMBORO PILIS - PRANCŪZIJA	30	30. GRIAUČIŲ KRANTAS - NAMIBIJA	116
8. MONBLANAS - ITALIJA IR PRANCŪZIJA	34	31. OKAVANGO DELTA - BOTSVANA	118
9. PORTOFINAS - ITALIJA	38	32. VIKTORIJOS KRIOKLYS - ZIMBABVĖ IR ZAMBIJA	122
10. PIZOS BOKŠTAS - ITALIJA	40	33. NGORONGORAS - TANZANIJA	124
11. KOLIZIEJUS - ROMA, ITALIJA	42	34. KILIMANDŽARAS - KENIJA IR TANZANIJA	128
12. SIKSTO KOPLYČIA - VATIKANAS	44	35. MUCHAMADO KYŠULYS - EGIPTAS	130
13. ŠV. PRANCIŠKAUS BAZILIKA - ASYŽIUS, ITALIJA	48	AZIJA	
14. ŠV. MORKAUS BAZILIKA - VENECIJA, ITALIJA	52	36. ŠV. SOFIJOS SOBORAS - STAMBULAS, TURKIJA	134
15. NOIŠVANŠTEINAS - VOKIETIJA	58	37. NEMRUTO KALNAS - TURKIJA	136
16. UNTER DEN LINDEN GATVĖ - BERLYNAS, VOKIETIJA	62	38. KAPADOKIJA - TURKIJA	138
17. SENAMIESČIO AIKŠTĖ - PRAHA, ČEKIJA	66	39. UOLOS KUPOLO ŠVENTYKLA - JERUZALĖ, IZRAELIS	142
18. KARALIŲ RŪMAI - BUDAPEŠTAS, VENGRIJA	68	40. PETRA - JORDANIJA	146
19. KROKUVOS SENAMIESTIS - LENKIJA	70	41. ISFAHANAS - IRANAS	150
20. PARTENONAS - ATĖNAI, GRAIKIJA	74	42. KADŽURAHAS - INDIJA	152
21. SANTORINAS - GRAIKIJA	76	43. TADŽ MAHALIS - AGRA, INDIJA	156

TEKSTO AUTORĖS

CARLA SERRA
SILVIA BOMBELLI

GRAFIKOS DIZAINERĖS

PATRIZIA BALOCCO LOVISETTI
PAOLA PIACCO

44. K2 - KINIJA IR PAKISTANAS	160	64. PAMINKLŲ SLĖNIS - JUTA IR ARIZONA, JAV	238
45. EVERESTAS - NEPALAS IR KINIJA	162	65. JELOUSTOUNO NACIONALINIO PARKO GEIZERIAI - VAJOMINGAS, JAV	242
46. POTALA - LHASA, KINIJA	166	66. BANFO IR DŽASPERIO NACIONALINIAI PARKAI - KANADA	248
47. PAGANAS - MIANMARAS	170	67. KANADOS ARKTIS - KANADA	252
48. VAT PRAKEO - BANKOKAS, TAILANDAS	174	68. KVEBEKAS - KANADA	256
49. ANGKOR VATAS - KAMBODŽA	178	69. NIAGAROS KRIOKLYS - JAV IR KANADA	260
50. BOROBUDŪRAS - JAVA, INDONEZIJA	182	70. MANHATANAS - NIUJORKAS, JAV	262
51. TERAKOTINĖ ARMIJA - SIANAS, KINIJA	186	71. LAISVĖS STATULA - NIUJORKAS, JAV	268
52. UŽDRAUSTASIS MIESTAS - PEKINAS, KINIJA	192	72. ČIČEN ICA - MEKSIKA	270
53. DIDŽIOJI KINŲ SIENA - KINIJA	198	73. GALAPAGŲ SALOS - EKVADORAS	274
54. GINDZOS KVARTALAS - TOKIJAS, JAPONIJA	200	74. MAČU PIKČU - PERU	278
OKEANIJA		75. VELYKŲ SALA - ČILĖ	280
55. ERSO UOLA IR OLGOS KALVOS - AUSTRALIJA	204	76. FIC ROJUS - ARGENTINA	282
56. DIDYSIS BARJERINIS RIFAS - AUSTRALIJA	208	77. IGVASU KRIOKLYS - ARGENTINA IR BRAZILIJA	284
57. KUKO KALNAS - NAUJOJI ZELANDIJA	212	78. AMAZONĖS BASEINAS - BRAZILIJA	288
58. BORA BORA - PRANCŪZIJOS POLINEZIJA	214		
AMERIKA		EUROPA	
59. KILAUĖJA - HAVAJAI, JAV	218	79. VATNAJOKUDLIO LEDYNAS - ISLANDIJA	292
60. AUKSO VARTŲ TILTAS - SAN FRANSISKAS, KALIFORNIJA, JAV	222	80. ALHAMBRA - GRANADA, ISPANIJA	294
61. ŽEMUTINĖ KALIFORNIJA - MEKSIKA	226		
62. LAS VEGASAS - NEVADA, JAV	230	RODYKLĖ	300
63. DIDYSIS KANJONAS - ARIZONA, JAV	234	NUOTRAUKŲ ŠALTINIAI	302

4 psl. iš kairės į dešinę: sutemus legendinės Sen Mišelio kalno abatijos bokšto smailė atsispindi Normandijos pakrantės atoslūgio bangose. Sfinksas buvo iškaltas al Gizos plynaukštėje valdant Cheopsui arba Chefrenui (IV dinastija, 2575–2476 m. pr. Kr.), o pirmą kartą jį atstatė Ramzio II sūnus Merenptahas (1213–1203 m. pr. Kr.).

Mianmare esančiame Pagano slėnyje stūkso didingos budistų šventyklos (stupos), statytos 847–1298 m., iki mongolų įsiveržimo į šalį. Australijos šiaurinėje teritorijoje esančios suapvalintos Olgos kalvos yra natūrali šventovė aborigenams, kurie jas laiko įvairių mitinių figūrų žemiškomis apraiškomis. 1930 m. baigtas statyti Niujorko „Chrysler Building“ buvo

aukščiausias pastatas pasaulyje (391 m), tačiau netrukus jį pranoko „Empire State Building“. Didžiausias Islandijos ledynas Vatnajokudlis (8,1 tūkst. kv. km ledo), matomas per Šiaurės Atlanto rūką. Ledynas susijęs su Kvanadalsnukuru (2119 m). Tai aukščiausia Islandijos viršukalnė.

ŠV. MORKAUS BAZILIKA VENECIJA, ITALIJA

Ši bazilika – tikra Rytų šventykla Vakarų pasaulio širdyje. Tiesą sakant, Venecijos respublika visada tvirtino esanti teisėta Bizantijos imperijos įpėdinė. O Šv. Morkaus bazilika įkūnija bei išaukština ramiausias respublikos pasididžiavimą. Tai tarsi savotiška akinamai skaidri vitrina, sukurta siekiant priblokšti Venecijos lankytojus. Iš tikrųjų čia vyko svarbiausios ir formaliausios viešosios ceremonijos: būtent čia piliečiams buvo pristatomi naujai išrinkti dožai, priimami popiežiai, kunigaikščiai bei ambasadoriai. Be to, jūrininkai, prieš leisdamiesi į ilgas keliones, eidavo į baziliką prašyti dieviškosios apsaugos. Ir tik 1807 m. ji užėmė Šv. Petro Kasteliečio bazilikos vietą, tapdama Venecijos katedra. O iki tol Šv. Morkaus bazilika buvo nuolat pertvarkoma ir gražinama.

Ši išpūdinga graikiškojo kryžiaus plano bazilika su penkiais didžiuliais kupolais buvo trečioji bažnyčia, išdygusi šalia Dožų rūmų. Pirmoji pastatyta IX a., o joje turėjo būti saugomos evangelisto šv. Morkaus relikvijos,

tačiau ją sunaikino gaisras. Antroji bažnyčia buvo nugriauta, kad atsirastų daugiau vietos pastatui, kuris labiau atitiktų suklestėjusią Venecijos politinę ir jūrinę galią. 1094 m. pašventinta naujoji bažnyčia, tačiau kasmet ji buvo papildoma ekstravagantiška Rytų ir Vakarų įtakos prabanga. Plečiantis respublikos galiai, sparčiai augo ir dekoracijų sudėtingumas bei prašmatnumas. Pirmosios Šv. Morkaus bazilikos mozaikos datuojamos XI a. – jos yra abiejose pagrindinio įėjimo pusėse ir vaizduoja šventuosius. Tai buvo Bizantijos menininkų darbai, kurių techniką venecijie-

čiai ir paveldėjo. Netrukus jie pademonstravo didžiulį meistriskumą ir tikrą aistrą, kurdami pasakiškas paaukuotas mozaikas. Taip mozaikomis buvo padengti bazilikos kupolai, sienos ir grindys: meno kūriniai užėmė net 4 tūkst. kv. m plotą. XVI a. ten buvo galima rasti net tokių didžiųjų menininkų kaip Tizianas Vecellis, Paolas Veronesė ir Tintoretta darbų mozaikinių reprodukcijų. Tarp bene gražiausių mozaikų – navoje esančios XII a. mozaikos, vaizduojančios Sekmines. Praėjus šimtmečiui, centriniame kupole buvo pavaizduotas žengimas į dangų, o atrijaus liunetės ir skliautai papuošti įvykiais iš Senojo Testamento (Pradžios knygos kupolas su koncentrinėmis apskritimų pavidalu pateiktu sukūrimu išties nuostabus). Aistrą mozaikos menui galima įžvelgti ir grindyse iš marmuro, porfyro bei stiklo fragmentų. Jos sudėliotos taip, kad atsirastų geometriniai raštai ir alegorinės scenos su gyvūnais.

Meno lobiai, kuriuos kaip karo grobį venecijiečiai 1204 m. pasisavino iš Konstantinopolio, taip pat atsidūrė

52 psl.: Rytų įtaka išsiskiriantis architektūros stilius ir šv. Morkaus liūtas, po letena laikantis evangelijas, yra Venecijos respublikos, Viduržemio regiono rytų karalienės, simboliai.

52–53 psl.: Šv. Morkaus bazilika, suprojektuota pagal graikiškojo kryžiaus planą ir turinti penkis įspūdingus kupolus, buvo trečioji bažnyčia, pastatyta šalia Dožų rūmų. Kuo labiau augo Venecijos respublikos galia, tuo labiau didėjo bei gražėjo ir ši bazilika.

53 psl. apačioje kairėje: ant pagrindinės arkados timpano pavaizduotas sparnuotas šv. Morkaus liūtas. XV a. pradžioje ant smaigo pendentyvo buvo pastatyta šio šventojo statula, apsupta daugybės angelų.

53 psl. apačioje dešinėje: šioje porfyro skulptūroje, pagamintų IV a., grupėje pavaizduotas Dioklecianas ir dar trys imperatoriai. Šis ketvertukas, žinomas tetrarchų pavadinimu, turėjo dirbti kartu, kad užtikrintų tinkamą Romos imperijos valdymą.

EUROPA

54 psl.: nava su didžiuoju altoriumi buvo svarbiausių Venecijos respublikos ceremonijų vieta. Čia piliečiams buvo pristatomi naujai išrinkti dožai, priimami popiežiai, kunigaikščiai ir ambasadoriai.

55 psl. viršuje: bazilikos interjerą šimtmečiais puošė ryškios mozaikos, marmuro grindiniai, porfyro bei stiklo inkrustacijos, statulos ir kitos brangenybės. Dauguma jų kaip karo grobis buvo atgabentos iš Konstantinopolio.

55 psl. apačioje: nors po respublikos žlugimo izdas buvo išgrobstytas, jame tebėra retų Bizantijos ikonų, įskaitant ir garsiąją „Pala d’Oro“, sukurtą X amžiuje. Ją sudaro 250 brangakmeniais nusagstyty plokščių.

56–57 psl.: penki kupolai papuošti mozaikomis, iliustruojančiomis įvykius iš Biblijos. Šiuose darbuose panaudota technika ir ikonografinė programa atskleidžia glaudžius respublikos ryšius su Bizantijos tradicijomis.

bazilikoje. Tarp jų buvo ir garsieji paausuoti bronziniai žirgai, dėl kurių kilmės vis dar diskutuojama. Jie galėjo būti pagaminti Konstantino laikais (IV a. pr. Kr.), o galbūt yra ankstyvieji romėnų ar net helenizmo kūriniai. Aišku tik tai, kad šie nuostabūs žirgai buvo nuvežti į Veneciją po Konstantinopolio užkariavimo per ketvirtąjį kryžiaus žygį. 1798 m. Napoleonas nugabeno juos į Paryžių, o 1815 m. jie buvo gražinti venecijiečiams. Neseniai šie žirgai buvo restauruoti ir dabar yra Šv. Morkaus muziejuje, o jų kopijas galima rasti fasadinėje terasoje. Susidaryti išpūdį apie Šv. Morkaus bazilikos meno kūrinių asortimento gausą galima apsi-

lankius izde, kuris, nors ir buvo išgrobstytas po Venecijos respublikos žlugimo, vis dar gali pasigirti brangia Bizantijos šedevrų kolekcija, įskaitant ikonas, paausuotus relikvijorius bei kitus išskirtinės vertės daiktus. Panašus likimas laukė ir garsiojo „Pala d’Oro“ – už didžiojo altoriaus esančios ikonos, stulbinamo X–XII a. rinkinio, kurį sudaro 250 Bizantijos emaliuotų plokščių, nusagstyty vertingiausiais brangakmeniais. Napoleonas dalį brangakmenių parsivežė atgal į Prancūziją, bet daugybė akinamų perlų, rubinų, safyrų ir ametistų visgi liko Venecijoje, todėl niekas nė nepastebi, kad šio bei to trūksta.

FOR OMNIBUS
SCORRHOLO
- EXORANT SECVITICIT SEVICERIVM
- POFICES
- VZ
- VZ
- VZ
- VZ

... SACRIFICAS Q
... MPT

DE SABBATHI ENI SUI
CELESTERRA CLORATA

... VOSTRA VILIBAS ESSE PICA
... AGHUSKES IMPEDICT SVRE NISE SEPVIT

... MORSE TROVRES PGEI D
... HAVAKI

ANSTENOH SVRENGEMSI CVG

... DOMINANT S
... VIVAS SVB INTR AT TAVANT

... DAVID
... VAVI

58 psl.: ši pasakų pilis buvo pastatyta Bavarijos karaliaus Liudviko II užsakymu, o statybų darbai baigti 1869 metais. Susižavėjęs vokiečių mitologija ir Richardo Wagnerio muzika, karalius buvo tikras Lohengrino sagos žinovas.

59 psl.: nors išsiskiria neįprastu architektūros stilių deriniu nuo gotikos iki baroko, ši pilis, nuotraukoje matoma iš priekio, savo laikais galėjo pasipuikuoti labai modernia šildymo ir vandentiekio sistema.

NOIŠVANŠTEINAS

VOKIETIJA

Jis atrodo kaip pasakų pilis, o tam tikra prasme toks ir yra, nes pats Waltas Disney'us panaudojo Noišvanšteina kaip modelį savo „Miegančiosios gražuolės“ scenografijai. Bet tai pirmiausia

yra vienas iš universalių romantizmo laikotarpio Vokietijos simbolių. Pilis iškilusi Pietų Bavarijoje, beveik prie Austrijos sienos, ir nustelbia aplinkines kaimvietes, įsitaisiusi 965 m virš jūros lygio. Remdamasis scenografo Christiano Janko projektu, 1869 m. ją čia pastatė Bavarijos karalius Liudvikas II, pasirinkęs vietą ant aukšto uolėto šlaito virš srauniosios Piolato upės. Karalius atskleidė savo draugui Richardui Wagneriui, kad tai jo vaikystės svajonės išsipildymas: pilis, panaši į Šventojo Gralio riterio Lohengrino tvirtovę, kuri vaizduojama daugelyje freskų.

Nors Noišvanšteinas ir įkūnija įvairių architektūros stilių derinį, jis iš esmės tiesiog panašus į užburta pilį. Penkių aukštų pastato išorė nusagstyta nedideliais bokšteliais ir smailėmis, kurios išsidėsčiusios arba greta, arba viena virš kitos. O interjerą puošia brangūs audiniai, freskos, raižyta mediena bei marmuras. Tačiau atrodo, kad tai visų pirma yra duoklė riteriškoms Wagnerio sakmėms ir operoms – juk

įkvėpimo savo kompozicijoms jis kaip tik ir sėmėsi iš epinių vokiečių eilėraščių. Pavyzdžiui, bizantinio stiliaus sosto salė su mozaikinėmis grindimis, pagamintomis iš daugiau nei 2 mln. plytelių, ir beveik visiškai išmarginta marmuru, buvo iškilmingai pavadinta Parsifalio Šventojo Gralio sale. Čia yra šv. Jurgio ir drakono paveikslas su fone stūksančia Falkenšteino pilimi (ketvirtąją pilimi, kurią karalius planavo statyti, bet taip to ir nepadarė).

Perėjus nedidelį žiemos sodą, patenkama į karališkuosius apartamentus, kur kolonos atskiria pagrindinę salę nuo mažesnės, vadinamos „Gulbių kampeiliu“. Motyvas ant sienų – iš legendos apie Lohengriną ir Šventojo Gralio stebuklą, o bibliotekos duris puošia freskos, iliustruojančios Tristano ir Izoldos bei Zigfrido istoriją. Kantorių salėje esantys paveikslai dar kartą primena legendą apie Parsifalį. Tačiau tikroji karaliaus Liudviko manija – tai miegamieji kambariai, kurie privalėjo būti netgi perdėtai puošnūs. Taigi jis pasam-

dė 14 medžio drožėjų, kurie trejus metus iš ažuolo drožė baldakimą, centrinę koloną, praustuvę (su tekančiu vandeniu) bei kėdę, kurią valdovas naudojo skaitydamas. Be to, prie lovos

kojų esančiame ornamente vaizduojamas Kristaus prisikėlimas – aliuzija į simbolinį miego ir mirties ryšį. Lovos užtiesalai, gobelenai bei užuolaidos išsiuvinėti Bavarijos herbu su Vitelsbachų, Liudviko dinastijos, gulbe ir liūtu.

Nepaisant tokios prabangos, visa pilis dvelkia neužbaigtumu (iki šių dienų išlikę netinkuotų plytų kambariai, kurie nėra prieinami paprastiems lankytojams). Taip yra todėl, kad po Liudviko II arešto ir įkalinimo pilies įrengimo darbai nutrūko. Šis monarchas, romantiškas svajotojas, turėjęs nedaug politinės kompetencijos, visus savo turtus išleido statydamas pilis – vieną po kitos, o kai kuriais atvejais ir kelias vienu metu. Paskelbtas pamišusiu vizionieriumi, netinkamu Bavarijai valdyti, jis buvo ištremtas į savo pilį prie Štarnbergo ežero, kurioje ir mirė.

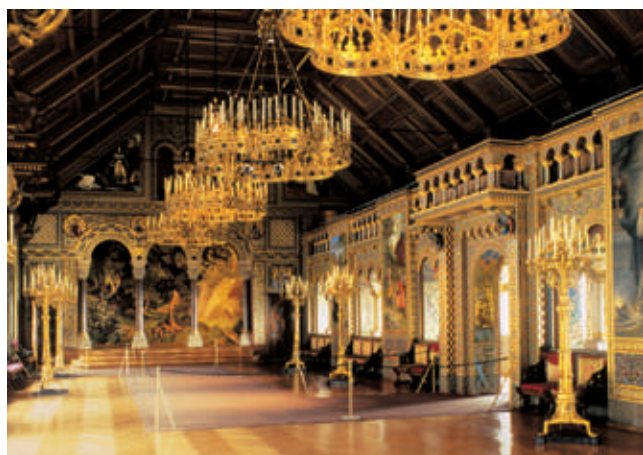

60–61 psl.: šioje Noišvanšteino pilies priėmimo salėje suderintos maurų dekoracijos, Renesanso laikų raižytos medinės dailylentės, viduramžių sietynai ir apie klasikinį stilių bylojantys paveikslai.

60 psl. apačioje: ši rūmų galerija kairėje buvo skirta priėmimams, o dešinėje matoma sosto salė, kurioje paausuotus frizus ir dekoruotą dvoigubą kolonadą dar labiau išskiria iš didžiulės rytietišku formų žvakidės sklindanti šviesa.

61 psl. viršuje: šiuos du paveikslus Christianas Jankas nutapė karaliui Liudvikui. Juose vaizduojama scena Šventojo Gralio pilyje ir Parsifalio susitikimas su Kamberlando karaliumi. Jie kaba Kantorių salėje, įrengtoje taip, kad čia būtų galima groti Wagnerio muziką.

61 psl. apačioje: šioje sosto kambario nuotraukoje išsiskiria elegantiškos bizantinio stiliaus mozaikinės grindys. Vis dėlto karaliui Liudvikui ilgai mėgautis visa šia prabanga neteko – jis buvo paskelbtas bepročiu ir mirė dar nebaigus statyti pilies.

E U R O P A

62 psl. viršuje: šiame Unter den Linden alėjos vaizde matoma Frydricho Didžiojo statula, universitetas, Vokietijos nacionalinis muziejus, katedra bei didžiulė radijo ir televizijos antena su apžvalgos bokštu, iš kurio atsiveria nuostabus vaizdas į miestą.

62 psl. centre: Humboldtų universitetas atidarytas 1810 metais. Jame dėstė tokie garsūs profesorai kaip Albertas Einšteinas ir Georgas Vilhelmas Friedrichas Hegelis.

62 psl. apačioje kairėje: Brandenburgo vartai jungia Unter den Linden ir

17 Juni gatvės. Ši didžiulė teritorija buvo svarbių renginių, politinių meetingų ir karinių paradų vieta.

62 psl. apačioje dešinėje: Berlyno katedra – didelis neobarokinis statinys, stovintis Muziejų salos viduryje. Tai buvo karališkoji

Hohencolernų šeimos bažnyčia, kurioje iki šiol saugomi Frydricho I ir jo žmonos sarkofagai.

63 psl.: Naująjį Vokietijos nacionalinio muziejaus sparną suprojektavo Ieoh Ming Pei'us.

UNTER DEN LINDEN GATVĖ

BERLYNAS, VOKIETIJA

Miestų planavimo specialistai, sukūrę Eliziejaus laukus Paryžiuje ir Nacionalinę alėją Vašingtone, įkvėpimo sėmėsi būtent iš šios gatvės. *Unter den Linden* tokį pavadinimą gavo dėl aukštų liepų (vok. *Linden*), kurias pačioje Berlyno širdyje 1647 m. susodino Prūsijos karalius Frydrichas Vilhelmas II, norėjęs, kad kurfiurstų rūmus su Berlyno vartais jungtų didžiulė, elegantiška ir jauki alėja, pilna žirgų bei karietų. Ji iškart sulaukė tokio pasisekimo, kad vos po 50 metų Frydrichas Didysis (1740–1786 m.) nusprendė šią gatvę dar labiau išplėsti ir pagražinti, paversdamas ją pagrindine miesto arterija, nusidriekusi iš rytų į vakarus, lyg būtų ideali jungtis tarp Maskvos ir Paryžiaus, tiksliau, karališkosios pilies su buvusiu Tyrgarteno medžioklės zona. Šios didingos alėjos simbolis – Brandenburgo vartai, dabar vieninteliai beišlikę iš keturiolikos,

kuriais kadaise būdavo galima patekti į miestą. Juos sudaro šešios 26 m aukščio dorėniškos kolonos, sukurtos remiantis Atėnų Akropolio propilėjos pavyzdžiu. Jos laiko didingą bronzinę statulą, vaizduojančią keturių žirgų traukiamą ir sparnuotosios pergalės deivės vairuojamą vežimą. Napoleonas šį meno kūrinį pasisavino kaip karo grobį ir eksponavo Paryžiuje iki 1814 m., kuomet prancūzus įveikė prūsai.

Nuo tų laikų Brandenburgo vartai tapo istorine vieta, kur vyko daugybė įsimintinų įvykių: garsiausi diplomatiniai vizitai į Berlyną, įskaitant caro Nikolajaus I ir Benito Mussolinio apsilankymus, liūdnei pagarsėjęs 1933 m. gaisras Bebelio aikštėje, kai naciai degino Karlo Marxo, Friedricho Engelso, Vladimiro Lenino, Bertolto Brechto, Heinricho Heinės, Thomo Manno ir Maksimo Gorkio bei kitų autorių

knygas, istoriniai paradai, tokie kaip Raudonosios armijos, kuri 1945 m. virš vartų iškėlė sovietų vėliavą, bei Vokietijos vyriausybės renginiai. Po 1989 m. įvykusio miesto suvienijimo vartai, kuriuos suprojektavo neoklasikinio stiliaus architektas Karlas Friedrichas Schinkelis, tapo išskirtiniu Vokietijos simboliu su Prūsijos ereliu bei Geležiniu kryžiumi ant stulpo, kurį laiko sparnuotoji pergalės deivė.

Visgi, nekalbant apie istorinius įvykius, *Unter den Linden* gatvė per šimtmečius daug kartų pasikeitė, pradedant pačių medžių išdėstymu: iš pradžių jie buvo susodinti šešiomis eilėmis, vėliau keturiomis, o galiausiai 1935 m. išvis išrauti, kad atsirastų daugiau vietos kariams ir paradams. Šiais laikais tai elegantiška gatvė, kurioje pavėsį sudaro naujos, daug mažesnės liepos. Ji atgauna savo anksčiau žavesį, nes pradėti vykdyti per